

5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu

Tarif:

Madde 1:

Bu kanuna göre eser; sahibinin hususiyetini taşıyan ve aşağıdaki hükümler uyarınca ilim ve edebiyat, musiki, güzel sanatlar veya sinema eserleri sayılan her nevi fikir ve sanat mahsulüdür.

Fikir ve sanat eserlerinin çeşitleri:

I-İlim ve edebiyat eserleri:

Madde 2:

İlim ve edebiyat eserleri şunlardır:

1. (Değişiklik:7.6.1995-4110/1md.)Herhangi bir şekilde dil ve yazı ile ifade olunan eserler ve her biçim altında ifade edilen bilgisayar programları ve bir sonraki aşamada program sonucu doğurması koşuluyla bunların hazırlık tasarımları;
2. (Değişiklik:1.11.1983-2936/1.md)Her nevi rakıslar, yazılı koreografi eserleri, Pantomimlar ve buna benzer sözsüz sahne eserleri.
3. (Değişiklik:7.6.1995-4110/1) Bedii vasfı bulunmayan her nevi teknik ve ilmi mahiyette fotoğraf eserleriyle, her nevi topoğrafya'ya ait maket ve benzerleri, her çeşit mimarlık ve şehircilik tasarım ve projeleri, mimari maketleri, endüstri, çevre ve sahne tarım ve projeleri.

Arayüzüne temel oluşturan düşünce ve ilkeleri de içine almak üzere, oluşturan düşünce ve ilkeler eser sayılmazlar.

II-Musiki eserleri:

Madde 3:

Musiki eserleri her nevi sözlü ve sözsüz bestelerdir.

III-Güzel Sanat Eserleri:

Madde 4:

(Değişiklik:7.6.1995-4110/2)

Güzel sanat eserleri, estetik değere sahip olan;

1. Yağlı ve sulu boya tablolar ; her türlü resimler, desenler, pasteller, gravürler, güzel yazılar ve tezhipler, kazıma, oyma, kalkma veya benzeri usullerle maden, taş ağaç veya diğer maddelerle çizilen veya tesbit edilen eserler kaligrafisi, serigrafisi.
2. Heykeller, kabartmalar ve oymalar.
3. Mimarlık eserleri.
4. El işleri ve küçük sanat eserleri, minyatürler ve süsleme sanatı ürünleri ile tekstil, moda tasarımları.
5. Fotografik eserler ve slaytlar,
6. Grafik eserler,
7. Karikatür eserleri,
8. Her türlü tiplerdir. Krokiler, resimler, maketler, tasarımlar ve benzeri eserlerin endüstriyel model ve resim olarak kullanılması, düşünce ve sanat eserleri olmak sıfatlarını etkilemez.

IV-Sinema eserleri:

Madde 5:

Sinema eserleri şunlardır:

1. Sinema filmleri;
 2. Öğretici ve teknik mahiyette olan veya günlük olayları tespit eden ilimler;
 3. Her nevi ilmi, teknik veya bedii mahiyette projeksiyon diaporitleri. Yukarıda zikredilen eserler film ve camdan başka bir madde üzerine tespit edilmiş olsa da projeksiyonla gösterildiği takdirde sinema eserleri grubuna girer.
- Sırf beste, nutuk, konferans vesaireyi nakle yarayan filmler sinema eseri sayılmaz.

V-İşlenmeler:

Madde 6:

Diğer bir eserden istifade suretiyle vücuda getirilip te bu eserlere nisbetle müstakil olmayan ve aşağıda başlıcaları yazılı fikir ve sanat mahsulleri işlenmedir;

1. Tercümeleler;
2. Roman, hikaye, şiir ve tiyatro piyesi gibi eserlerden birinin bu sayılan nevilere bir başkasına çevrilmesi;
3. Musiki, güzel sanatlar, ilim ve edebiyat eserlerinin film haline sokulması veya filme alınmaya ve radyo ve televizyon ile yayıma müsait bir şekilde sokulması;
4. Musiki aranjman ve tertipleri;
5. Güzel sanat eserlerinin bir şekilden diğer şekillere sokulması;
6. Bir eser sahibinin bütün veya aynı cinsten olan eserlerinin külliyat haline konulması;
7. Belli bir maksada göre ve hususi bir plan dahilinde seçme ve toplama eserler tertibi.
8. Henüz yayımlanmamış olan bir eserin ilmi araştırma ve çalışma neticesinde yayımlanmaya elverişli hale getirilmesi (ilmi bir araştırma ve çalışma mahsulü olmayan alelade transkripsiyonlarla taksimileler bundan müstesnadır.);
9. Başkasına ait bir eserin izah veya şerhi yahut kısaltılması.İşleyenin hususiyetini taşıyan işlenmeler, bu kanuna göre eser sayılır.
10. (Ek:7.6.1995-4110/3)Bir bilgisayar programının uyarlanması, düzenlenmesi veya her hangi bir değişim yapılması.
11. (Ek:7.6.1995-4110/3) Belli bir maksada göre ve hususi bir plan dahilinde verilen ve materyallerin seçilip derlenmesi sonucu ortaya çıkan veri tabanları.(Ancak, burada sağlanan koruma, veri tabanı içinde bulunan veri ve materyalin korunması için genişletilemez)

VI-Alenileşmiş ve yayınlanmış eserler:

Madde 7:

Hak sahibinin rızasıyla umuma arz edilen bir eser alenileşmiş sayılır. Bir eserin aslından çoğaltmayla elde edilen nüshaları hak sahibinin rızasıyla satışa çıkarılma veya dağıtılma yahut diğer bir şekilde ticaret mevkiine konulma suretiyle umuma arz edilirse o eser yayımlanmış sayılır. 5680 sayılı basın kanununun 3 üncü madde sinin 2nci fıkrası hükmü mahfuzdur.

Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu

Eser Sahibi

A)Tarif:

I-Genel olarak

Madde 8:

(Değişiklik:7.6.1995-4110/4)

Bir eserin sahibi, onu meydana getirendir.

Aralarındaki özel sözleşmeden veya işin mahiyetinden aksi anlaşılmadıkça; memur, hizmetli işçilerin işlerini görürken meydana getirdikleri eserleri mali hak sahipleri bunları çalıştıran veya tayin edenlerdir.Tüzel kişilerin uzuvları hakkında da bu kural uygulanır.

Bir işlenmenin sahibinin, asıl eser sahibi, hakları mahfuz kalmak şartıyla onu işleyendir.Bir eserin yapımcısı veya yayımlayıcısı, ancak eserin sahibi ile yapacağı sözleşmeye göre mali hakları kullanabilir.

Sinematografik eserlerde; yönetmen, özgün müzik bestecisi ve senaryo yazarı, eserin birlikte sahibidirler.Eserin birlikte sahipleri, mali hakları, yapacakları bir sözleşme ile ve uygun bir bedel karşılığında yapımcıya devrede bilirler.

Sinematografik eserin birlikte sahipleri mali haklarını devrettikten sonra, aksine yada özel bir hüküm bulunmadığı takdirde yapımcı tarafından eserin çoğaltımına, dağıtımına, kamuya arzına, kablolu iletimine, televizyon yada başka araçlarla yayımına, altyazı yazılmasına yada dublajına itiraz edemezler.

II—Eser Sahiplerinin Birden Fazla Oluşu

Madde 9:

Birden fazla kimselerin birlikte vücuda getirdikleri eserin kısımlara ayrılması mümkünse, bunlardan her biri vücuda getirdiği kısmın sahibi sayılır.

Aksi kararlaştırılmış olmadıkça, eseri birlikte vücuda getirenlerden her biri bütün eserin değiştirilmesi veya yayımlanması için diğerlerinin iştirakini isteye bilir. Diğer taraf muhik bir sebep olmaksızın iştirak etmezse, mahkemece müsaade verilebilir. Aynı hüküm mali hakların kullanılmasında da uygulanır.

III— Eser Sahipleri Arasındaki Birlik

Madde 10:

Birden fazla kimsenin iştirakiyle vücuda getirilen eser ayrılmaz bir bütün teşkil ediyorsa, eserin sahibi onu vücuda getirenlerin birliğidir.

Birliğe adi şirket hakkındaki hükümler uygulanır. Eser sahiplerinden biri, birlikte yapılacak bir muameleye muhik bir sebep olmaksızın müsaade etmezse, bu müsaade mahkemece verilebilir. Eser sahiplerinden her biri, birlikte menfaatlerine tecavüz edildiği takdirde tek başına hareket edebilir.

Bir eserin vücuda getirilmesinde yapılan teknik hizmetler veya teferruata ait yardımlar, iştirake esas teşkil etmez.

Eser sahipleri hakkında karineler

IV-Sahibinin adı belirtilen eserlerde:

Madde 11:

Yayımlanmış eser nüshalarında veya bir güzel sanat eserinin aslında, o eserin sahibi olarak adını veya bunun yerine tanınmış müstear adı kullanan kimse, aksi sabit oluncaya kadar o eserin sahibi sayılır.

(Değişiklik:7.6.1995-4110/5)

Umumi yerlerde veya radyo-televizyon aracılığı ile verilen konferans ve temsillerde, mutat şekilde eser sahibi olarak tanıtılan kimse o eserin sahibi sayılır; Meğer ki, birinci fıkrada ki karina yoluyla diğer bir kimse eser sahibi sayılsın

V-Sahibinin Adı Belirtilmeyen eserlerde:

Madde 12:

Yayımlanmış olan bir eserin sahibi 11inci maddeye göre belli olmadıkça, yayımlayan ve oda belli değilse çoğaltan, eser sahibine ait hak ve salahiyetleri kendi namına kullanabilir.

Bu salahiyetler, 11inci maddenin ikinci fıkrasındaki karine ile eser sahibi belli olmadığı hallerde konferansı verene ve ya temsilci icra ettirene aittir.

Bu maddeye göre salahiyetli kimselerle asıl hak sahipleri arasındaki münasebetlere, aksi kararlaştırılmamışsa, adi vekalet hükümleri uygulanır.

Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu

Fikri Haklar

A) Eser sahibinin hakları

I-Genel olarak

Madde 13:

Fikir ve sanat eserleri üzerinde sahiplerinin mali ve manevi menfaatleri bu kanun dairesinde himaye görür. Eser sahibine tanınan hak ve salahiyetler eserin bütününe ve parçalarına şamildir.

II-Manevi Haklar

1. Umuma Arz Salahiyeti

Madde 14:

Bir eserin umuma arz edilip edilmemesini yayımlanma zamanını ve tarzını münhasıran eser sahibi tayin eder.

Bütünü veya esaslı bir kısmı alenileşmiş olan, yahut ana hatları her hangi bir suretle henüz umuma tanınmayan bir eserin muhtevası hakkında ancak o eser sahibi malumat verebilir.

Eserin umuma arz edilmesi veya yayımlanma tarzı, sahibinin şeref ve itibarını düşürecek mahiyette ise eser sahibi, başkasına salahiyet vermiş olsa bile eserin gerek aslının ve gerek işlenmiş şeklinin umuma tanıtılması veya yayımlanmasını men edebilir. Bu haktan sözleşme ile vazgeçme hükümsüzdür. Diğer tarafın tazminat hakkı mahfuzdur.

2. Adın Belirtilmesi Salahiyeti:

Madde 15:

Eseri, sahibinin adı veya müstear adı ile yahut adsız olarak, umuma arz etmeye veya yayımlama hususuna karar vermek salahiyeti münhasıran eser sahibine aittir.

Bir güzel sanat eserini çoğaltma ile elde edilen kopyalarla bir işlenmenin aslı veya çoğaltılmış nüshaları üzerine asıl eser sahibinin ad veya alametinin, kararlaştırılan veya adet olan şekilde belirtilmesi ve vücuda getirilen eserin bir kopya veya işlenme olduğunun açıkça gösterilmesi şarttır.

Bir eserin kimin tarafından vücuda getirildiği ihtilafli ise, yahut herhangi bir kimse eserin sahibi olduğunu iddia etmekte ise, hakiki sahibi, hakkının tesbitini mahkemedен isteyebilir.

(Ek :7.6.1995-4110/6)

Eser niteliğindeki mimari yapılarda, yazılı istem üzerine eserin görülen bir yerine, eser sahibinin uygun göreceği malzeme ile silinmeyecek biçimde eser sahibinin adı yazılır.

3. Eserlerde Değişik yapılmasını menetmek

Madde 16:

Eser sahibinin izni olmadıkça eserde ve yahut eser sahibinin adında kısaltmalar, ekleme ve başka değiştirmeler yapılamaz.

Kanunun veya eser sahibinin müsadesiyle bir eseri işleyen, umuma arzeden, çoğaltan, yayımlayan, temsil eden veya başka bir suretle yayan kimse; işleme, çoğaltma, temsil ve yayım tekniği icabı zaruri görülen değiştirmeleri eser sahibinin hususi bir izni olmaksızın da yapabilir.

Eser sahibi kayıtsız ve şartsız olarak izin vermiş olsa bile şeref veya itibarını yahut eserin mahiyetve hususiyetlerini bozan her türlü değiştirmelere muhalefet hakkını muhafaza eder. Bu haktan sözleşme ile vazgeçmek hükümsüzdür.

4. Eser sahibinin zilyed ve malike karşı hakları:

Madde 17:

Çoğaltma veya işleme hakkının sahibi bu hakların kullanılması için gerekli nispette eserden faydalanmayı, aslın zilyedinden talep edebilir. Bu kadar ki, hak sahibi eserin kendisine tevdiini isteyemez.

(Değişiklik:7.6.1995-4110/7)

Aslın maliki, eser sahibi ile yapmış olduğu sözleşme şartlarına göre eser üzerinde tasarruf edebilir. Ancak eseri bozamaz ve yok edemez ve eser sahibinin haklarına zarar veremez.

(Ek :7.6.1995-4110/7)

Eserin tek özgün olması durumunda eser sahibi, kendisine ait tüm dönemleri kapsayan çalışma ve sergilerde kullanmak amacıyla, koruma şartlarını yerine getirerek iade edilmek üzere eseri isteyebilir.

5. Hakların kullanılması

a) Genel Olarak

Madde 18:

Mali hakların devamı süresi bitmiş olsa da, eser sahibi gerçek kişi ise yaşadığı ve tüzel kişi devam ettiği müddetçe 14, 15 ve 16 ncı maddeler gereğince haiz olduğu hakları kullanabilir. Mümeyyiz bulunan küçükler ve kısıtlılar bu hakları kullanmada kanuni temsilcilerin rızasına muhtaç değildirlir.

b) Hakları kullanabilecek kimseler

Madde 19:

Eser sahibi 14 ve 15 inci maddelerin birinci fıkralarıyla kendisine tanınan salahiyetlerin kullanılış tarzlarını tespit etmişse yahut bu hususu her hangi bir kimseye bırakmamışsa bu

salahiyetlerin ölümünden sonra kullanılması, vasiyeti tenfiz memuruna, bu tayin edilmemişse sırayla sağ kalan eşi ile çocuklarına ve mensup mirasçılara, ana-babasına, kardeşlerine aittir.

Eser sahibinin ölümünden sonra yukarıdaki fıkrada sayılan kimseler eser sahibine 14, 15 ve 16ncı maddelerin üçüncü fıkralarında tanınan hakları, mali hakların devamı süresince ve herhalde eser sahibinin ölümünden itibaren 50 yıl içinde kendi namlarına kullanabilirler.

Eser sahibi veya birinci ve ikinci fıkralara göre salahiyetli olanlar, salahiyetlerini kullanmazlarsa, eser sahibinden veya halefinden mali bir hak iktisap eden kimse meşru bir menfaati bulunduğunu ispat şartıyla, eser sahibine 14, 15 ve 16ncı maddelerin üçüncü fıkralarında tanınan hakları kendi namına kullanabilir.

Salahiyetli kimseler birden fazla olup müdahale hususunda birleşemezlerse, mahkeme, eser sahibinin muhtemel arzusuna en uygun bir şekil de basit yargılama usulü ile ihtilafı halleder.

(Değişiklik:1.11.1983-2936/2 md.)

18inci madde ile yukarıdaki fıkralarda sayılan salahiyetli kimselerden hiç biri bulunmaz veya bulunup dasalahiyetlerini kullanmazlarsa yahut ikinci fıkrada belirlene süreler bitmişse eğer memleketin kültürü bakımından önemli görüldüğü takdirde KültürBakanlığı 14, 15, 16ncı maddelerin üçüncü fıkralarında eser sahibine tanınan hakları kendi namına kullanabilir.

III-Mali Haklar

1. Genel Olarak

Madde 20:

(Değişik: 1.11.1983-2936/ 3md.)

Henüz alenileşmemiş bir eser den her ne şekilde ve tarzdan faydalanma hakkı münhasıran eser sahibine aittir. Alenileşmiş bir eserden, eser sahibine münhasıran tanınan faydalanma hakkı, bu kanunda mali hak olarak gösterilenlerden ibarettir. Mali haklar birbirine bağlı değildir. Bunlardan birinin tasarrufu ve kullanılması diğerine tesir etmez

Eser sahibinin meslek birliğine üye olması halinde, yazılı yetki belgesinde belirttiği eseri ve ona ilişkin mali haklarının takibi, telif ücretlerinin taksili, bu ücretlerin ve eserin dağıtımını meslek birliği tarafından yapılır.

Yetki belgesiyle ilgi esas ve usuller, Kültür Bakanlığı tarafından hazırlanacak yönetmelikle belirlenir.

Bu işlemin sahibi, kendisine bu sıfatla tanınan mali hakları, işlem hususunun serbest olduğu haller dışında, asıl eser sahibinin müsaade ettiği nispette kullana bilir.

2. Çeşitleri

a) İşleme Hakkı

Madde 21:

Bir eserden, onu işleme suretiyle faydalanma hakkını münhasıran eser sahibine aittir.

b) Çoğaltma hakkı

Madde 22:

(Değişiklik:7.6.1995-4110/8md.)

Bir eserin aslını ve ya işlenmelerini kısmen yada tamamen çoğaltma hakkı, münhasıran eser sahibine aittir. Eserlerin aslında ikinci bir kopyasının çıkarılması yada eserin işaret, ses ve görüntü nakil ve tekrarına yarayan, bilinen yada ileride geliştirilecek olan her türlü araca kayıt edilmesi, her türlü ses ve müzik kayıtları ile mimarlık eserlerine ait plan, proje krokilerin uygulaması da çoğaltma sayılır.Aynı kural, kabartma ve delikli kalıplar hakkında geçerlidir.çoğaltma hakkı, bilgisayar programının geçici çoğaltılmasını

gerektirdiği ölçüde, programın yüklenmesi, görüntülenmesi, çalıştırılması, iletilmesi ve depolanması fiillerini de kapsar.

c) Yayma Hakkı:

Madde 23:

(Değişik:7.6.1995-4110/9md.)

Bir eseri, onun aslından veya işlenmesinden çoğaltma ile elde edilmiş nüshalarını dağıtmak, kiralamak veya satışa çıkarmak ya da herhangi bir biçimde ticaret konusu yapmak ve bu yoldan faydalanma hakkı yalnızca eser sahibindedir.Kendi izni olmadan yapılan nüshaların ithalini yasaklama hakkı münhasıran eser sahibine aittir.

Belirli nüshaların hak sahibinin yayma hakkını kullanması sonucu mülkiyeti devredilerek ülke sınırı içinde ilk satışı ya da kiralanması biçiminde yayımı, kiralama ve kamuya ödünç verme hakkı saklı kalmak şartıyla, eser sahibine tanınan yayma hakkını ihlal etmez.

ç) Temsil Hakkı

Madde 24:

Bir eserden, onun asıl veya işlenmelerini doğrudan doğruya yahut işaret, ses ve ya resim nakline yarayan aletlerle umumi mahallerde okumak, çalmak, oynamak ve göstermek gibi temsil suretiyle faydalanma hakkı münhasıran eser sahibine aittir.

Temsili umuma arz edilmek üzere vukubulduğu mahalden başka bir yere teknik vasıta ile nakli de eser sahibine aittir.

(Ek :1.11.1983-2936/4md.)

Temsil hakkı;eser sahibinin veya meslek birliğine üye olması halinde, yetki belgesinde belirttiği yetkiler çerçevesinde meslek birliğini yazılı izni olmadan, diğer gerçek ve tüzel kişilerce kullanılamaz.Ancak, 33üncü ve 44üncü maddelerdeki hükümler saklıdır.

d) Radyo ile yayım hakkı

Madde 25:

Bir eserden, onun asıl veya işlenmelerini radyo veya buna benzeyen ve işaret, ses yahut resim nakline yarayan diğer teknik tesislerle yaymak, böylece yayılan eserleri diğer bir radyo teşekkülünden naklen alarak ister telli, ister telsiz olsun tekrar yaymak veya hoparlör yahut buna benzeyen ve işaret, ses yahut diğer teknik tesislerde umumi mahallerde temsil etmek suretiyle faydalanma hakkı münhasıran eser sahibine aittir.

3. Süreler

a) Genel Olarak

Madde 26:

Eser sahibine tanınan mali haklar zamanla mukayettir.46 ve 47nci maddelerdeki haller dışında koruma süresinin bitiminden sonra herkes, eser sahibine tanınan mali haklardan faydalanabilir.

Bir eserin aslı veya işlemleri için tanınan koruma süreleri birbirine tabi değildir.

Hüküm 9 uncu maddenin birinci fıkrasındaki eserler hakkında da uygulanır.Koruma süresi, eserin alenileşmesinden önce cereyana başlamaz.

Forma veya fasikül halinde yayınlanan eserlerde son forma veya fasikülün yayımlandığı tarih, eserin aleniyeti tarihi sayılır.Fasıla ile yayımlanan müteaddit ciltlerden müteşekkil eserlerin her bir cildi ile bülten, risale, mevkute ve yıllıklar gibi eserler de aleniyet tarihi bunlardan her birinin yayımlanma tarihidir.

Aleniyet tarihinden başlayan süreler eserin ilk defa aleniyetleştigi veya dördüncü fıkraya göre alenileşmiş sayıldığı yıldan sonraki senenin ilk gününden itibaren hesap sorulur.

Eser sahibinin ölümünden itibaren başlayan sürelerin hesabında eser sahibinin öldüğü seneyi takip eden yılın ilk günü başlangıç tarihi sayılır.10uncu

Maddenin birinci fıkrasında zikredilen süre, eser sahiplerinden son sağ kalanın ölüm tarihinden sonra başlar.

b) Sürelerin Devamı

Madde 27:

(Değişik:7.6.1995-4110/10md.)

Koruma süresi eser sahibinin yaşadığı müddetçe ve ölümünden itibaren 70 yıl devam eder.

Sahibinin ölümünden sonra alenileşen eserlerde koruma süresi ölüm tarihinden sonra 70 yıldır.

12inci maddenin birinci fıkrasındaki hallerde koruma süresi, eserin aleniyet tarihinden sonra 70 yıldır; Meğer ki eser sahibi bu sürenin bitmesinden önce adını açıklamış bulunsun. İlk eser sahibi tüzel kişi ise, koruma süresi aleniyet tarihinden itibaren 70 yıldır.

c) Türkçe tercüme hususunda koruma süresi:

Madde 28:

(Değişik:7.6.1995-4110/11md.)

İlk defa Türkçe'den başka bir dilde yayımlanmış olan bir ilin ve edebiyat eserin, yayımlandığı tarihten itibaren 70 yıl için de esersahibi veya onun izniyle bir başka kişi tarafından Türkçe çevirisi yapılarak yayımlanmış ise, 70 yılın geçmesi ile Türkçe'ye çevrilebilir.

ç) El İşleri, Küçük Sanat eserleri, Fotoğraf ve Sinema Eserlerinde süre

Madde 29:

(Değişik:7.6.1995-4110/12md.)

El işleri, küçük sanat eserleri, fotoğraf ve sinema eserleri için koruma süresi, aleniyet tarihinden itibaren 70 yıldır.

B) Tahditler

I-Amme intizamı mülahazasıyla

Madde 30:

Eser sahibine tanılan haklar, eserin ispatı maksadıyla mahkeme ve diğer resmi makamlar huzurunda ve aleliklak zabıta ve ceza işlerinde bir muameleye konu teşkil etmek üzere kullanılmasına mani değildir. Fotoğraflar, umumi ehliyet mülahazasıyla veya adli maksatlar için sahibinin rızası alınmak sızın, resmi makamlar veya bunların emriyle başkaları tarafından her şekilde çoğaltılabilir ve yayılabilir.

Eserin herhangi bir suretle ticaret mevkiine konmasını, temsilin veya diğer şekillerde kullanılmasını men eden yahut müsaade veya kontrole bağlı tutan kamu hukuku bütünleri mahfuzdur.

II-Genel Menfaat Mülahazasıyla

1. Mevzuat ve İçtihatlar

Madde 31:

Resmen yayımlanan veya ilan olunan, kanun tüzük, yönetmelik, tebliğ, genelge kazai kararların çoğaltılması, yayılması, işlenmesi veya her hangi bir suretle bunlardan faydalanma serbesttir.

2. Nutuklar

Madde 32:

Büyük Millet Meclisinde ve diğer resmi meclis ve kongrelerde, mahkemelerde, umumi toplantılarda söylenen söz ve nutukların haber ve malumat verme maksadıyla çoğaltılması, umumi mahallerde okunması ve radyo vasıtasıyla ve başka suretle yayımı serbestir.

Hadisenin mahiyeti ve vaziyetin icabı gerektirmediği hallerde söz ve nutuk sahiplerinin adı zikredilmeyebilir.

Bu söz ve nutukları birinci fıkrada zikredilenden başka bir maksatla çoğaltmak ve diğer bir suretle yaymak eser sahibine aittir.

3. Temsil Serbestisi

Madde 33:

Yayımlanmış bir eserin;umumi mahallerde, münhasıran eğitim ve öğretim maksadıyla veya intifa kastı olmaksızın meccanen temsili serbesttir.

Aynı kaide safi gelirleri tamamen hayır gayelerinde tahsis edilen müsamereler hakkında da uygulanır.

Bununla beraber eser sahibinin ve eserin adını mütatşekilde zikretmek icap eder.

4. Eğitim ve Öğretim için Seçme ve Toplama Eserler

Madde 34:

(Değişiklik:7.6.1995-4110/13md.)

Yayımlanmış musiki, ilim ve edebiyat eserlerinden ve alenileşmiş güzel sanat eserlerinden, maksadın haklı göstereceği bir nispet halinde iktibaslar yapılmak suretiyle, hal ve vaziyetinden eğitim ve öğretim gayesine tahsis edildiği anlaşılan seçme ve toplama eserler vücuda getirilmesi serbesttir.2inci maddenin üçüncü bendinde ve 4üncü bendinin birinci fıkrasının birinci ve beşinci bentlerinden gösterilen neviden eserler, ancak seçme ve toplama eserin münderecatını aydınlatmak üzere iktibas edilebilir. Ancak bu serbestlik, hak sahibinin meşru menfaatlerine haklı bir sebep olmadan zarar verir veya eserden normal yararlanma ile çelişir şekilde kullanılamaz.

Münhasıran okullara mahsus olarak hazırlanan ve Milli Eğitim Bakanlığı tarafından onanan (okul-radyo)yayımları için de birinci fıkra hükümleri uygulanır.

Bütün bu hallerde eser ve eser sahibinin adı mütat şekilde zikredilmek icabedilir.

5. İktibas Serbestisi

Madde 35:

Bir eserden aşağıdaki hallerde iktibasyapıl-ması caizdir:

1. Alenileşmiş bir eserin bazı cümle ve fıkralarının müstakil bir ilim ve edebiyat eserine alınması;
2. Yayımlanmış bir bestenin en çok tema, motif, pasaj ve fikir nevinden parçalarının müstakil bir musiki eserine alınması;
3. Aleniletmis güzel sanat eserlerinin ve yayımlanmış diğer eserlerin, maksadın haklı göstereceği bir nisbet halinde dahilinde ve münderecatını aydınlatmak maksadıyla bir ilim eserine konulması;
4. Alenileşmiş güzel sanat eserlerinin ilmi konferans veya derslerde konuyu aydınlatmak için projeksiyon ve buna benzer vasıtalarla gösterilmesi.İktibasın belli olacak şekilde yapılması lazımdır.İlim eserlerinde iktibas hususunda kullanılan eserin ve eser sahibinin adından başka bu kısmın alındığı yer belirtilir.

6. Gazete Münderecatı

Madde 36:

Basın Kanununun 15 inci maddesi hükmü mahfuz kalmak üzere basın ve radyo tarafından umuma yayılmış bulunan günlük havadisler ve haberler serbestçe iktibas olunabilir.

Gazete veya dergilerde çıkan içtimai, siyasi ve iktisadi günlük meseleler müteallik makale ve fıkraların iktibas hakkı sarahaten mahfuz tutulmamışsa aynen veya işlenmiş şekilde diğer gazete ve dergiler tarafından alınması ve radyo vasıtasıyla ve diğer bir suretle yayılması serbesttir.İktibas hakkı mahfuz tutulsa bile sözü geçen makale ve fıkraların kısaltılarak basın özetleri şeklinde alınması , radyo vasıtasıyla ve diğer bir suretle yayılması caizdir.

Bütün bu hallerde, iktibas edilen gazete, dergi ve ajansın ve eğer bunlar da başka bir kaynaktan alınmışlarsa o kaynağın adı ve sayısından başka makale sahiplerinin adı, müstear adı veya alameti zikredilmek icap eder.

7. Ropörtaj

Madde 37:

Ropörtaj mahiyetinde olmak üzere;günlük hadiselerle bağlı olarak fikir ve sanat eserlerinden bazı parçaların işaret, ses veya resim nakline yarayan vasıtalara alınması caizdir. Bu şekilde alınmış parçaların çoğaltılması,

Yayılması, temsil edilmesi veya radyo ile yayınlanması serbesttir.

Alenileşmiş ilim ve edebiyat eserlerinden bazı parçaların ropörtaj çerçevesini aşmamak şartıylaradyo vasıtasıyla yayınlanması caizdir.

III-Hususi menfaat mülahazasıyla

1. Tahsen kullanma:

Madde 38:

(Değişiklik:7.6.1995-4110/14md.)

Bütün fikir ve sanat eserlerinin, yayımlanma veya kar amacı güdülmeksizin şahsen kullanmaya mahsus çoğaltılması mümkündür. Ancak, bu çoğaltma hak sahibinin meşru menfaatlerine haklı bir sebep olmadan zarar veremez ya da eserden normal yararlanmayan aykırı olamaz.

Herkes birinci fıkra hükmü çerçevesinde musiki, ilim ve edebiyat eserlerini işleyebileceği gibi başkasına da işletebilir.

Sözletmede belirleyici hükümlerin yokluğu durumunda, hata düzeltme de dahil, bilgisayar programının düşünüldüğü ama ca uygun kullanımı için gerekli olduğu durumda, bilgisayar programının onu hukuki yollardan edinen kişi tarafından çoğaltılması ve işlenmesi serbesttir.

Bilgisayar programını yasal yollardan edinen kişinin programı yüklemesi, çalıştırması ve hataları düzeltmesi sözleşme ile önlenemez. Bilgisayar programının kullanımı için gerekli olduğu sürece, bilgisayar programını kullanma hakkına sahip kişinin bir adet yedekleme kopyası yapması sözleşme ile önlenemez.

Bilgisayar programının kullanım hakkına sahip kişinin yapmaya hak kazandığı bilgisayar programının yüklenmesi, görüntülenmesi çalıştırılması, iletilmesi veya depolanması fiillerini ifa ettiği sırada, bilgisayar programının herhangi bir ögesi altında yatan düşünce ve ilkeleri belirlemek amacı ile, programın işleyişini gözlemlemesi, tetkik etmesi ve sınaması serbesttir,

1. Bu fiillerin, ruhsat sahibi veya bir bilgisayar programının kopyasını kullanmahakkı sahibi diğer bir bilgisayar sahibi diğer bir kişi tarafından veya onların adına bunu yapmaya yetkili kişi ifa edilmesi,

2. Ara işlerliği gerçekleştirmek için gerekli bilginin,

(1) numaralı bentte belirtilen kişilerin kullarımlarına sunulmaması,

3. Bu fiillerin, araişlerliği gerçekleştirmek için gereken program parçaları ile sınırlı olması.

Yukarıdaki fıkra hükümleri, onun uygulanması ile elde edilen bilgilerin;

1. Bağımsız yaratılmış bilgisayar programının araişlerliğini gerçekleştirmenin dışında diğer amaçlar için kullanılmasına,

2. Bağımsız yaratılmış bilgisayar programının araişlerliği için gerekli olduğu durumlar dışında başkalarına verilmesine,

3. İfade ediliş bakımından esastan benzer bir bilgisayar programının geliştirilmesi, üretilmesi veya pazarlanması veya fikri hakları ihlal eden herhangi diğer bir fiil için kullanılmasına, izin vermez,

Altıncı ve Yedinci fıkra hükümleri, programdan normal yararlanma ile çelişir veya hak sahibinin meşru yararlarına makul olmayan müdahale eder şekilde kullanılmasına izin verecek tarzda yorumlanamaz.

2. Bestekarlara tanınan haklar:

Madde 39:

(Değişiklik:7.6.1995-4110/14md.)

Bir edebiyat eseri, ancak eser sahibinin yazılı izniyle müzik eserinde kullanılabilir.

Her hangi bir müzik eserinde kullanılan her türden güfte, libretto ve benzeri eserler bestelendiğinde, ortak eser kayıt, tescil ve ticari dolaşıma konulmadan önce bu izin her aşamada belgelendirilir ve hak sahipleri ile diğer ilgililer tarafından denetlenir.

Güftelerin, konser ve radyo-televizyon programlarına konularak parasız dağıtılması ve ses taşıyıcılarının üstünde veya bunlarla birlikte verilmek üzere bastırılması mümkündür. Bu imkanlardan yararlanan kimse, edebiyat eserinin ve eser sahibinin adını belirtmek zorundadır.

3. Kopya ve Teşhir

Madde 40:

Umumi yollar, caddeler ve meydanlara, temelli kalmak üzere konulan güzel sanat eserlerini; resim, grafik, fotoğraf vesaire ile çoğaltma, yayma, umumi mahallerde

projeksiyonla gösterme, radyo ve benzeri vasıtalarla yayımlama caizdir. Bu salahiyet mimarlık eserlerinde yalnız dış şekle münhasırdır.

Üzerine, sahibi tarafından sarahaten menedici bir kayıt konulmuş olmadıkça güzel sanat eserleri, malikleri veya bunların muvafakatıyla başkaları tarafından umumi mahallerde teşhir edilebilir.

Açık artırma ile satılacak eserler umuma teşhir olunabilir. Umumi mahallerde teşhir edilen veya açık arttırmaya konulan bir eseri sergi veya arttırmayı tertip eden kimseler tarafından bu maksatlarda çıkarılacak katalog, kılavuz veya bunlara benzer matbualar vasıtasıyla çoğaltma ve yayma caizdir.

Bu hallerde, aksine yerletmit adet yoksa, eser sahibinin adının zikrinden vazgeçilebilir.

4. Plak, video kasetleri ve ses kasetlerinin umumi mahallerde kullanılması

Madde 41:

(Değişiklik:1.11.1983-2936/6md.)

Eser sahibinin izniyle, ses görüntü veya ses ve görüntü tekrarına yarayan vasıtalara alınmış ve umumi mahallerde temsil edilmek üzere özel işaretlenmiş olan musiki, ilim ve edebiyat eserlerinin umumi mahallerde çalınması veya gösterilmesi suretiyle temsili mümkündür. Ancak, özel olarak işaretlenmemiş plak, video kaset ve ses kasetlerinden eser sahibinin veya yetkili kıldığı hallerde meslek birliğinin uygun bir bedeli tazminat olarak isteme hakları saklıdır.

Bu tazminat miktarının tespiti, takibi, eser sahibi ile meslek birliği arasında paylaştırılmasına ilişkin usul ve esaslar; Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu ile meslek birliğinin görüşü alındıktan sonra, Kültür Bakanlığınca hazırlanacak yönetmelikle belirlenir.

IV- Hükümete tanınan yetkiler:

1. Meslek birliklerinin kurulması

Madde 42:

(Değişik:7.6.1995-4110/16md.)

Eser sahipleri ile komşu hak sahipleri, üyelerinin ortak çıkarlarını korumak ve mevzuatın öngördüğü esas ve usuller içinde bu kanun ile tanınmış haklarının takibini, alınacak ücretlerin tahsilini ve sahiplerine dağıtımını sağlamak üzere, kültür bakanlığınca hazırlanan ve bakanlar kurulunca onaylanan tüzük ve tip statülere uygun olarak, meslek birlikleri kurulabilir. Alan tespiti tüzük ile belirlenir aynı alanda birden fazla meslek birliği kurulabilir. Her birlik ihtiyaçlar doğrultusunda şubeler açarak çalışabilir.

Meslek birlikleri, Kültür Bakanlığınca hazırlanarak bakanlar kurulunca onaylanan tip statüye uygun olarak, bir üst kuruluş kurulabilir.

Meslek birlikleri ve federasyonu özel hukuka tabi tüzel kitledir. Üyeleri sermaye koymak, kar ve zarara, hukuki mesuliyete etmekle yükümlü tutulamazlar.

Meslek birlikleri ve federasyonu tip statülerinde genel kurul, yönetim kurulu, denetleme kurulu, teknik-bilim kurulu ve haysiyet kurulu mecburi organ olarak düzenlenir. Bu birliklerin ve federasyonun kurulması, kontrolü, denetlenmesi ile ilk genel kurullarını toplayabilmeleri için gerekli en az üye sayısı diğer ihtiyari organları, kurullarının teşekkül tarzı, üye sayısı ve görevleri, üyeliğe girme, çıkma ve çıkarılma şartları, şubelerini kurabilecekleri bölgelerin tespiti, yurt içi ve yurt dışındaki kamu kurum ve kuruluşları, gerçek ve özel hukuk tüzel kişileri ile olan ilişkileri, bu ilişkilerdeki hak ve yetkileri, üyeleriyle olan mali ilişkileri, elde edilen telif ücreti ve tazminatların dağıtımını ve diğer usul ve esaslara ilişkin hususlar, ilgili kuruluşların görüşleri alındıktan sonra Kültür Bakanlığınca hazırlanacak tüzük ile belirlenir.

1/10/1983 tarihli ve 2908 sayılı Dernekler Kanununun 21'inci maddesinin ikinci fıkrası, 30, 37, 40, 42, 43, 44, 45, 48, 65, 66, 67, 68, 69, 70 ve 90'inci maddeleri, bu maddeye göre kurulacak meslek bilgileri ve federasyon için de ceza hükümleriyle birlikte uygulanır.

Türk uyruklu eser sahiplerinin mali hakları, ülke içinde bu maddeye göre kurulan meslek birlikleri dışında; başka birlik, dernek ve benzeri kuruluşlar tarafından takip edilemez.

2. Radyo-Televizyon Yayınlarında Telif Hakkı

Madde 43:

(Değişiklik:7.6.1995-4110/17md.)

Radyo-Televizyon yayınlarında kullanılan fikir ve sanat eserlerine telif hakkı ödenir.

Her tür yayınlarda; tanıtım amacıyla kullanılan eserin tümü üzerindeki hakları zedelemeyecek düzeydeki kısa tespitler için, eser sahiplerinden izin alınmaz ve herhangi bir ücret ödenmez.

Eserlerin herhangi bir bölümünün söz veyamüzik programlarını, tanıtma ve yardımcı dramatik unsur, sinyal, jenerik, geçiş müziği ve benzeri maksatlarla kullanılması kısa tespit sayılır.

Türkiye Radyo-Televizyon Kurumunun kısa dalga radyo istasyonlarından yurt dışına yapılacak yayınlarda yararlanılan eserler dolayısıyla eser sahibine ücret ödenmez

3. Fikir ve sanat eserlerinin işaretlenmesi**Madde 44:**

(Değişiklik:7.6.1995-4110/18md.)

Mali hak sahipleri ile fikir ve sanat eserlerinin işaret, ses ve resimle tekrarına yarayan aletleri imal edenler ve basanlar;bu Kanunun öngördüğü şekilde çoğaltarak satışa çıkarılacak dağıtılacak veya başka türlü ticaret mevkiine konacak bir eserin bütün nüshalarıyla işaret ve seri numarası bulundurmamakla yükümlüdürler.

Her türlü bot video kaseti, ses kaseti kompakt disk, bilgisayar disket imal veya ticari amaçla imal eden gerçek ve tüzel kişiler, imalat veya imalat bedeli üzerinden yüzde beti geçmemek üzere bakanlar kurulu kararıyla belirlenecek orandaki miktarı keserek, bir içinde topladıkları meblağı, sonraki ayın en geç yarısına kadar Kültür Bakanlığı adına bir ulusal bankada açılacak özel hesaba yatırmakla yükümlüdürler.

Bakanlık bu hesapta toplanan miktarı $\frac{3}{4}$ ' ünü, meslek birliklerinin temsil ettikleri hak sahiplerine dağıtılmak üzere meslek birlikleri arasında paylaşır. Meslek birlikleri bu parayı, Bakanlığın onaylayacağı dağıtım planlarını göre hak sahiplerine dağıtır. Bakanlık bu planları onaylarken, meslek birliklerince temsil edilen eserin özel kopyalama miktarını gözönüne

alır.Bakanlık, bu miktarın geri kalan $\frac{1}{4}$ ' ünü, kültürel ve sosyal amaçlarla ve fikri haklara tecavüzün önlenmesi için kullanılır.

Fikir ve sanat eserleri nüshalarının şahsi veya umumi mahallerde temsil edilmek amacıyla kullanımlarına göre üzerine konacak işaret ve seri numaralarına, bunu taşımayan nüshaların toplattırılmasına, çoğaltılan ve dağıtılan nüsha sayısının kime bildirileceğini ve diğer hususlara ilişkin usul ve esaslar Kültür Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle tespit edilir.

4. Güzel Sanat Eserlerinin Satış bedellerinden pay verilmesi**Madde 45:**

4üncü maddenin 1inci ve 2inci bendinde sayılan güzel sanat eserinin asıllarıyla 2inci maddenin 1inci bendinde ve 3 maddede sayılıp da yazarlarla bestecilerin el yazıyla yazılmış eserlerinin asıllarından biri eser sahibi veya mirasçılar tarafından bir defa satıldıktan sonra eser, koruma süresi içinde bir sergide ve ya açık arttırmada yahut bu gibi eşyayı satan bir mağazada satış konusu olarak elden ele geçtikçe bu satışı bedeli ile bir önceki satış bedeli arasında açık bir nispetlilik bulunması halinde satıcıya her defasında, bedel farkından münasip bir payı eser sahibine, bu ölmüşse miras hükümlerine göre 3. dereceye kadar (bu derece hariç)kanuni mirasçılara ve eşine bunlarda yoksa mesleki birliğe vermek borcu bir kararname ile yüklenebilir.

Kararnamede:

1. Bedel farkının yüzde onunu geçmemek şartıyla farkın nispetine edilecek bir pay tarifesini;
2. Bedeli kararnamede tespit edilecek miktarı aşmayan satışların pay vermek borcundan muaf tutulacağı;

3. Eser neveleri itibarıyla mesleki birliğin hangi kolunun ilgili sayılabileceği; gösterilir.

Satışın vukubulduğu müessese sahibi satıcı ile birlikte müteselsilen mesuldür.

Cebri satış hallerinde pay ancak diğer alacaklar tamamen ödendikten sonra ödenir.

Pay verme borcunun zamanaşımı, bu borcun doğumunu intaç eden satıştan itibaren beş yıldır.

5. Devletin faydalanma salahiyeti

Madde 46:

(Değişiklik:1.11.1983-2936/10md.)

Çoğaltma ve yayımı eser sahibi tarafından açıkça menedilmemiş olan ve umumi kütüphane, müze ve benzeri müesseselerde saklı bulunan henüz yayımlanmamış veya alenileşmemiş eserler, mali haklarla ilgili koruma süresi dolmuş olmak şartıyla, bulunduğu kamu kurum ve kuruluşlarına ait olur. Bunlardan kamu kurum ve kuruluşları ile bilimsel Vesair amaçla yararlanmak isteyen kişi ve kuruluşların izin lacakları merci ve bunlardan alınacak ücretlerle bu ücretlerin hangi kültürel gayelerde sarf edileceği ve diğer hususlar, ilgili kuruluşların görüşü alındıktan sonra Kültür Bakanlığınca hazırlanacak tüzükle belirlenir.

6. Kamuya Maletme

Madde 47:

Bir kararname ile memleket kültürü için önemi haiz görülen bir eser üzerindeki mali haklardan faydalanma salahiyeti, hak sahiplerine münasip bir bedel ödenmesi suretiyle koruma süresinin bitiminden önce kamuya maledilebilir.

Bu hususta karar verilebilmesi için eserin Türkiye’de veya Türk vatandaşları tarafından Türkiye dışında yayımlanmış olması ve aynı zamanda eser nüshalarının iki yıldan beri tükenmiş bulunması ve hak sahibinin münasip bir süre içerisinde bunun yenisinin yayımlayacağını da ihtimal dışında görülmüş olması lazımdır.

Bu kararnamede:

1. Eser ve sahibinin adı;
 2. Müktesep hakları ihlal edilen kimselere ödenecek bedel;
 3. Mali hakları kullanacak makam ve müessese;
 4. Verilen bedelin itfasından sonra elde edilecek safi karın hangi kültürel gayelere tahsis edileceği;
- yazılır.

Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu

SÖZLEŞME VE TASARRUFLAR

A) Hayattaki vaki tasarruflar

I-Asli İktisap

Madde 48:

Eser sahibi veya mirasçıları kendilerine kanunen tanınan mali hakları süre, yer ve muhteva itibarıyla mahdut veya gayri mahdut, karşılıklı veya karşılıksız olarak başkalarına devredebilir.

Mali hakları sadece kullanma salahiyetide diğer bir kimseye bırakabilir. (Ruhsat)

Yukarıdaki fıkralarda sayılan tasarruf muameleleri henüz vücuda getirilmemiş veya tamamlanacak olan bir esere taalük etmekte ise batıldır.

II-Devren İktisap

Madde 49:

Eser sahibi veya mirasçılarında mali bir hak veya böyle bir-hakkı kullanma ruhsatını iktisap etmiş olan bir kimse, ancak bunların yazılı muvafakiyetiyle bu hakkı veya kullanma ruhsatını diğer birine devredebilir.

III-Sözleşmeler

1. Vücuda getirilecek eserler

Madde 50:

48 ve 49'uncu maddelerde sayılan tasarruf muamelelerine dair taahhütler eser henüz vücuda getirilmeden önce yapılmış olsa dahi muteberdir.

Eser sahibinin ileride vücuda getireceği eserlerin bütünü ne veya muayyen bir nevine taallük eden bu kabil taahhütleri taraflardan her biri ihbar tarihinden bir yıl sonra hüküm ifade etmek üzere fesh edebilir.

Eser tamamlanmadan önce, eser sahibi ölür veya tamamlama kabiliyetini zayi eder, yahut kusuru olmaksızın eserin tamamlanması imkansız hale gelirse zikri geçen taahhütler kendiliğinden münfesihi olur. Diğer taraftan iflas etmesi veya sözleşme uyarınca devraldığı mali hakları kullanmaktan aciz duruma düşmesi yahut kusuru olmaksızın kullanmanın imkansız hale gelmesi hallerinde de aynı hüküm caridir.

2. İleride faydalanma imkanları

Madde 51:

İleride çıkarılacak mevzuatın eser sahibini tanınması muhtemel mali hakların devrine veya bunların başkaları tarafından kullanılmasına mütaallik sözleşmeler batıldır.

İleride çıkarılacak mevzuatla mali hakların şümülünün genişletilmesi veya koruma süresinin uzatılmasından doğacak salahiyetlerden vazgeçmeyi yahut bunların devrini ihtiva eden sözleşmeler hakkında aynı hüküm caridir.

IV-Tekil

Madde 52:

Mali hakların dahil sözleşme ve tasarrufların yazı olması ve konuları olan hakların ayrı ayrı gösterilmesi şarttır.

V-Tekeffül

1. Hakkın mevcut olmaması

Madde 53:

Mali bir hakkı başkasına devreden veya kullanma ruhsatını veren kimse iktisab edene karşı hakkın mevcudiyetini borçlar kanununun 169 ve 171inci maddeleri hükmünce zamindir.

Haksız fiillerden ve sebepsiz mal iktisabın doğan talepler mahfuzdur.

2. Salahiyetin mevcut olması

Madde 54:

Mali bir hakkı yahut kullanma ruhsatını devre salahiyetli olmayan kimseden iktisab eden hüsnüniyet sahibi olsa bile himaye göremez.

Salahiyet olmaksızın mali bir hakkı başkasına devreden veya kullanma ruhsatını veren kimse; salahiyeti bulunmadığına diğer tarafın vakıf olduğunu veya vakıf olması lazım geldiğini ispat etmedikçe tasarrufun hükümsüz kalmasından doğan zararı tazminle mükellefidir. Kusur halinde mahkeme; hakkaniyet gerektiriyorsa daha geniş bir tazminata hükmedebilir.

Haksız fiillerden ve sebepsiz mal iktisabından doğan talepler mahfuzdur.

VI-Yorum Kaideleri

1. Şümül

Madde 55:

Aksi kararlaştırılmış olmadıkça mali bir hakkın devri veya bir ruhsatın verilmesi eserin tercüme veya sair işlenmelerine şamil değildir.

2. Ruhsat

Madde 56:

Ruhsat; mali hak sahibinin başkalarına da aynı ruhsatı vermesine mani değilse (basit ruhsat), yalnız bir kimseye mahsus olduğu takdirde (tam ruhsattır).

Kanun veya sözleşmeden aksi anlaşılmadıkça her ruhsat basit sayılır.

Basit ruhsatlar hakkında hasılat kirasına, tam ruhsatlar hakkında intifa hakkına dair hükümler uygulanır.

3. Mülkiyetin intikali

Madde 57:

Asıl veya çoğaltılmış nüshalar üzerindeki mülkiyet hakkında devri, aksi kararlaştırılmış olmadıkça fikri hakların devri ihtiva etmez.

Bir güzel sanat eseri üzerinde çoğaltma hakkını haiz olan bir kimse kalıp, vesair çoğaltma aletlerinin zilyedliğini iktisap eden kimse aksi kararlaştırılmamışsa çoğaltma hakkını da iktisap etmiş sayılır.

Bir sinema eserlerinin çoğaltılmış nüshaları üzerinde mülkiyet iktisap eden kimse aksi kararlaştırılmamışsa temsil hakkını da iktisap etmiş sayılır.

VII-Cayma Hakkı

Madde 58:

Mali bir hak ve ruhsat iktisap eden kimse; kararlaştırılan süre içinde ve eğer bir süre tayin edilmemişse icabi hale göre münasip bir zaman hak ve salahiyetlerden gereği gibi faydalanmaz ve bu yüzden eser sahibinin menfaatleri esaslı surette ihmâl edilirse eser sahibi sözleşmeden cayabilir.

Cayma hakkını kullanma isteyen eser sahibi sözleşmedeki hakların kullanılması için noter vasıtasıyla diğer tarafa münasip bir mehil vermeye mecburdur. Hakkın kullanılması, iktisap eden kimse için imkansız olur veya tarafından reddedilir yahut bir mehil verilmesi halinde eser sahibinin menfaatleri esaslı surette tehlikeye düşmekte ise mehil tayinine lüzum yoktur.

Verilen mehil neticesiz geçerse veya mehil tayinine lüzum yoksa noter vasıtasıyla yapılacak ihbar ile cayma tamam olur. Cayma ihbarının tebliğinden itibaren 4 hafta geçtikten sonra caymaya karşı itiraz davası açılmaz.

İktisap edenin mali hakkı kullanmamakta kusuru yoksa veya eser sahibinin kusuru daha ağır ise hakkaniyet gerektiği hallerde iktisap eden, münasip bir tazminat isteyebilir.

Cayma hakkından önceden vazgeçme caiz olmadığı gibi bu hakkın der meyanını iki yıldan fazla bir süre için meneden takyitlerde hükümsüzdür.

VIII-Hakkın Eser Sahibine Avdeti

Madde 59:

Eser sahibi veya mirasçıları mali bir hakkı muayyen bir gaye zımında yahut muayyen bir süre için devretmişlerse gayenin ortadan kalkması veya sürenin geçmesiyle ilgili hak, sahibine avdet eder. Bu hüküm, başkasına devrine sözleşme ile müsaade edilmemiş olan mali bir hakkı iktisap eden kimsenin ölümü yahut iflası halinde cari değildir; meğer ki, işin mahiyeti icabı, hakkın kullanılması, iktisap edenin sahsına bağlı bulunsun.

Muayyen bir gaye zımında veya muayyen bir süre için verilen ruhsatlar birinci fıkrada sayılan hallerde son bulur.

B) Vazgeçme:

Madde 60:

Eser sahibi yahut mirasçıları, kendilerine kanunen tanınan mali haklardan, önceden vakı tasarruflarını ihlal etmemek şartıyla bir resmi senet tanzimi ve bu hususun Resmi Gazetede ilanı suretiyle vazgeçebilirler.

Vazgeçme, ilan tarihinden başlayarak koruma süresinin bitmesi halindeki hukuki neticeleri doğurur.

Haciz ve Rehin

I-Caiz olmayan Haller

Madde 61:

İcra ve iflas kanununun 24 ve 30 uncu maddelerinin hükümleri mahfuz kalmak şartıyla;

1. Eser sahibinin veya mirasçılarından birinin mülkiyeti altında bulunan henüz alenileşmemiş bir eserin müsvedde veya asılları;
 2. Sinema eserleri hariç olmak üzere 1inci bent de zikredilen eserler üzerindeki mali haklar;
 3. Eser sahibinin, mali haklara dair hukuki muamelelerden doğan paradan gayri alacakları;
- kanuni veya akdi bir rehin hakkının, cebri icranın veya hapis hakkının konusu olamaz.

II-Caiz Olan Haller

Madde 62:

Aşağıdaki hükümler dairesinde;

1. Aleniletilmiş bir eserin müsveddeleri veya aslı;
 2. Yayımlanmış bir eserin çoğaltılmış nüshaları;
 3. Eser sahibinin korunmaya layık olan manevi menfaatlerini ihlal etmemek şartıyla alenileşmiş bir eser üzerindeki mali hakları;
 4. Eser sahibinin mali haklara dair hukuki muamelelerden doğan para alacakları;
- Kanuni veya akdi bir rehin hakkının, cebri icranın yahut hapis hakkının konusu teşkil edebilir.

Birinci fıkrada sayılan konulara dair rehin sözleşmesinin muteber olması için yazılı şekilde yapılması lazımdır. Sözleşmede rehin olarak verilenler ayrı ayrı gösterilmelidir.

Güzel sanat eserlerine ait kalıplar vesair çoğaltma vasıtaları birinci fıkranın üçüncü bendinde yazılı mali haklar üzerinde cebri icra tatbiki için lüzumlu görüldüğü nispette zilyet olan kimselerden geçici olarak alınabilir.

Mimarlık eserleri hariç olmak üzere güzel sanat eserlerinin asılları ve eser sahibine yahut mirasçılara ait musiki ilim ve edebiyat eserlerinin müsveddeleri, birinci fıkranın üçüncü bendin de yazılı mali haklar üzerinde cebri icra tatbiki için lüzumlu görüldüğü nispette zilyet olan kimselerden geçici olarak alınabilir.

C) Miras**I-Genel Olarak****Madde 63:**

Bu kanun tanıdığı mali haklar miras yolu ile intikal eder. Mali haklar üzerinde ölüme bağlı tasarruflar yapılması caizdir.

II-Müşterek Eser Sahiplerinden Birinin Ölümü**Madde 64:**

Eseri birlikte vücuda getirenlerden biri, eserin tamamlanmasından yahut alenileşmesinden önce ölürse hissesi, diğerleri arasında taksime uğrar bunlar, ölenin mirasçılara münasip bir bedel ödemekle mükelleftirler. Miktar üzerinde uzlatamazlar bunu mahkeme tayin eder.

Eseri birlikte vücuda getirenlerden biri eserin alenileşmesinden sonra ölürse diğerleri, ölenin mirasçılarıyla birliği devam ettirip ettirmekte serbestirler.

Devama karar vermeleri halinde sağ kalan eser sahipleri mirasçılardan birliğe karşı haklarının kullanılması hususunda bir temsilci tayini talep edebilirler.

Devama karar verilmediği takdirde birinci fıkra hükümleri uygulanır.

III-Mirasçılarının Birden Fazla Oluşu**Madde 65:**

Eser sahibinin terekesinde bu kanun tanıdığı mali haklar mevcut olup da Medeni Kanun 581 inci maddesi uyarınca bir temsilci bu haklar üzerinde yapacağı muameleler için mirasçılarının kararın almaya mecburdur.

Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu**Hukuk ve Ceza Davaları****A - Hukuk davaları:****I-Tecavüzün ref'i davası:****1. Genel olarak:****Madde 66:**

Manevi ve mali hakları tecavüze uğrayan kimse tecavüz edene karşı tecavüzün ref'ini dava edebilir.

Tecavüz, hizmetlerini ifa ettikleri sırada bir işletmenin temsilcisi veya müstahdemleri tarafından yapılmışsa işletme sahibi hakkında da dava açılabilir.

Tecavüz edenin veya ikinci fıkrada yazılı kimselerin kusuru şart değildir.

Mahkeme, eser sahibinin manevi ve mali haklarını, tecavüzün şümulünü, kusurun olup olmadığını, varsa ağırlığını ve tecavüzün ref'i halinde tecavüz edenin düşer olması

muhtemel zararları takdir ederek halin icabına göre tecavüzün ref'i için lüzumlu göreceği tedbirlerin tatbikatına karar verir.

(Ek:7. 6. 1995-4110/19)

Eser sahibi, ikamet ettiği yerde de tecavüzün ref'i ve men davası açabilir.

2. Manevi haklara tecavüz halinde

Madde 67:

Henüz alenileşmemiş bir eser sahibinin rızası olmaksızın veya arzusuna aykırı olarak umuma arz edildiği takdirde tecavüzün ref'i davası, ancak umuma arz keyfiyetinin çoğaltılmış nüshaların yayımlanması suretiyle vaki olması halinde açılabilir. Aynı hüküm, esere sahibinin arzusuna aykırı olarak adının konulduğu hallerde de caridir.

Eser üzerinde sahibinin adı hiç konulmamış veya yanlış konulmuş yahut konulan ad iltibasa meydan verecek mahiyette olup da eser sahibi 15 inci maddede zikredilen tespit davasından başka tecavüzün ref'ini talep etmişse, tecavüz eden gerek aslına, gerek tedavülde bulunan çoğaltılmış nüshalar üzerine eser sahibinin adını derç etmeye mecburdur. Masrafı tecavüz edene ait olmak üzere, hükmen en fazla 3 gazetede ilan talep edilebilir.

32, 33, 34, 35, 36, 39 ve 40'inci maddelerde sayısal hallerde yanlış veya kifayetsiz kaynak tasrih edilmiş veyahut hiç kaynak gösterilmemişse ikinci fıkra hükmü uygulanır.

Eser haksız olarak değiştirilmiş ise hak sahibi aşağıdaki taleplerde bulunabilir:

1) Eser sahibi, eserin değiştirilmiş şekilde çoğaltılmasının, yayım ve temsiline, radyo ile yayımının men edilmesini ve tecavüz edenin, tedavülde bulunan çoğaltılmış nüshalardaki değişiklikleri düzeltmesini veya bunların eski haline getirilmesini talep edebilir. Değişik, eserin, gazete, dergi veya radyo ile yayımı sırasında yapılmışsa eser sahibi, masrafı tecavüz edene ait olmak üzere, eseri değiştirilmiş şekilde yayımlamış olan bütün gazete, dergi ve radyo idarelerinde değişikliğin ilan yolu ile düzeltilmesini talep edebilir;

2) (Değişik:7. 6. 1995-4110/20) Güzel sanat eserlerinde, eser sahibi asıldaki değişikliğin kendisi tarafından yapılmadığını veya eserdeki adının kaldırılmasını yahut değiştirilmesini talep edebilir. Eski halin iadesi mümkün ise değişikliğin izalesi ammenin veya malikin menfaatlerini esaslı surette haleldar etmiyorsa eser sahibi eseri eski hale getirebilir;

3. Mali haklara tecavüz halinde:

Madde 68:

(Değişiklik:7. 6. 1995-4110/21)

Eser, hak sahibinin izni olmadan çevrilmiş, sözleşme dışı veya sözleşmede belirtilen sayıdan fazla basılmış, diğer bir biçimde işlenmiş ya da radyo ve televizyon ile yayınlanmış, temsil edilmişse; izni alınmamış eser sahibi, rayiç bedel itibarıyla, uğradığı zararın en çok üç katını isteyebilir.

Bir eserden izinsiz çoğaltma yolu ile yarar sağlanıyorsa ve çoğaltılan kopyaları satışa çıkarılmışsa, eser sahibi; çoğaltılmış kopyaların, çoğaltmaya yarayan film, kalıp ve benzeri araçların imhasını veya maliyet fiyatını aşmamak üzere çoğaltılmış kopyaların ve çoğaltmaya yarayan film, kalıp ve benzeri gereçlerin uygun bir bedel karşılığında kendisine verilmesini yada sözleşme olması durumunda isteyebileceği miktarı üç kat fazlasını talep edebilir. Bu husus, izinsiz çoğaltma yoluna giden kişinin yasal sorumluluğunu ortadan kaldırmaz.

Bir eserin izinsiz çoğaltılan kopyaları satışa çıkarılmışsa veya satış haksız bir tecavüz oluşturuyorsa, eser sahibi tecavüz edenin elinde bulunan nüshalar hakkında ikinci fıkrada yazılı şıklardan birini seçebilir.

Bedel talebinde bulunan kişi, tecavüz edene karşı onunla bir sözleşme yapmış olması halinde haiz olabileceği bütün hak ve yetkileri ileri sürebilir.

II-Tecavüzün Men'i Davası

Madde 69:

Mali veya manevi haklarında tecavüz tehlikesine maruz kalan eser sahibi muhtemel tecavüzün önlenmesini dava edebilir. Vaki olan tecavüzün devam veya tekrarı muhtemel görülen hallerdede aynı hüküm caridir.

66'ncı maddenin ikinci, üçüncü ve dördüncü fıkralarının hükümleri burada da uygulanır.

III-Tanzimat Davası

Madde 70:

(Değişiklik: 7. 6. 1995-4110/22)

Manevi hakları haleldar edilen kişi, uğradığı manevi zarara karşılık manevi tazminat ödenmesi için dava açabilir. Mahkeme, bu para yerine veya bunlara ek olarak başka bir manevi tazminat şekline de hükmedebilir.

Mali hakları haleldar edilen kimse, tecavüz edenin kusuru varsa haksız fiillere müteallik hükümler dairesinde tazminat talep edebilir.

Birinci ve ikinci fıkralardaki hallerde, tecavüze uğrayan kimse tazminattan başka temin edilen karın kendisine verilmesini de isteyebilir.

Bu halde 68 inci madde uyarınca talep edilen bedel indirilir.

B) Ceza davaları

1. Manevi haklara tecavüz

Madde 71:

(Değişiklik:1. 11. 1983-2936/11md.)

Bu kanunun hükümlerine aykırı olarak kasten:

Alenileşmiş olsun veya olmasın, eser sahibi veya halefinin yazılı izni olmadan bir eseri umuma arz eden veya yayımlayan,

Sahip veya halefinin azılı olmadan, bir esere veya çoğaltılmış nüshalarına ad koyan,

Başkasının eserini kendi eseri veya kendisinin eserini başkasının eseri olarak gösteren veya 15'nci maddenin ikinci fıkrası hükmüne aykırı hareket eden,

32, 33, 34, 35, 36, 37, 39 ve 40'nci maddelerdeki hallerde kaynak göstermeyen veya yanlış yahut kifayetsiz veya aldatıcı kaynak gösteren,

(Değişiklik:7. 6. 1995-4110/23)

Kişiler hakkında üç aydan bir yıla kadar hapis ve 300 milyon liradan 600 milyon liraya kadar ağır para cezasına hükmolunur.

2. Mali haklara tecavüz

Madde 72:

(Değişiklik:1. 11. 1983-2936/12md.)

Hak sahibinin yazılı izni olmaksızın, bu kanuna aykırı olarak kasten:

Bir eseri herhangi bir şekilde işleyen,

Bir eseri herhangi bir şekilde çoğaltan,

Bir eser veya işletmelerinin kendi tarafından çoğaltılmış nüshalarını satan veya satışa veyahut tedavüle arz eden,

Bir eseri veya işletmelerini temsil veya teşhir eden yahut umumi yerlerde gösteren veya radyo yahut buna benzer vasıtalar ile yayan,

5-(Ek:7. 6. 1995-4110/24)

Bir eseri veya işletmelerini kiralayan,

6-(Ek: 7. 6. 1995-4110/24)

Eser sahibinin izni olmadan yapılan nüshaları ithal eden, Kişiler hakkında üç aydan bir yıla kadar hapis ve 300 milyon liradan 600 milyon liraya kadar ağır para cezasına hükmolunur.

3. Diğer suçlar:

Madde 73:

(Değişiklik: 1. 11. 1983-2936/13md.)

Kasten:

Bu kanun hükümlerine aykırı olarak çoğaltıldığını bildiği veya bilmesi icabettiği bir eserin nüshalarını satışa çıkararak veya bunlardan umumi yerlerde temsil veya radyo ile yayım maksadı ile yahut kar temini için diğer herhangi bir suretle faydalanan;

Bu kanun hükümlerine aykırı olarak satışa çıkarıldığını bildiği veya bilmesi icap ettiği bir eserin nüshalarını başkalarını satan veya bunlardan umumi yerlere temsil veya radyo ile yayım maksadıyla veya kar temini için herhangi bir surette faydalanan;

Mevcut olmadığını veya üzerinde tasarruf salahiyeti bulunmadığını bildiği veya bilmesi icabettiği mali hakkı veya ruhsatı başkasınadevreden veya veren yahut rehin eden veyahut herhangi bir tasarrufun konusunu yapan;

4. Kendisine sözleşme veya kanunla müsaade edilen miktarda fazla nüsha çoğaltan veya çoğaltılan;

5-(Ek:7. 6. 1995-4110/25)

Bu kanun hükümlerine aykırı olarak çoğaltıldığını bildiği veya bilmesi icap ettiği bir eserin nüshalarını ticari amaçla elinde bulunduran;

6-(Ek:7. 6. 1995-4110/25)

Yegane amacı bir bilgisayar programını korumak için uygulanan bir teknik aygıtın geçersiz kılınmasına veya izinsiz ortadan kaldırılmasına yarayan her hangi bir teknik aracı ticari amaç için elinde bulunduran veya dağıtan;

Kişiler hakkında üç aydan üç yıla kadar hapis ve 300 milyon liradan 600 milyon liraya kadar ağır para cezasına hükmolür.

II-Fail

Madde 74:

71, 72 ve 73'üncü maddelerde sayılan suçlar, hizmetlerini ifa ettikleri sırada bir işletmenin temsilcisi veya müstahdemleri tarafından işlenmiş ise, suçun işlenmesine mani olmayan işletme sahibi veya müdürü yahut herhangi bir nam ve sıfatla olsun işletmeyi fiilen idare eden kimse de fail gibi cezalandırılır. Cezayı mucip fiil işletme sahibi veya müdürü yahut işletmeyi fiilen idare eden kimse tarafından emredilmiş ise bunlar fail gibi; temsilci veya müstahdem ise, yardımcı gibi cezalandırılır.

Temsil edilmesinin kanuna aykırılığını bildiği bir eserin umuma gösterilmesi için karşılıklı veya karşılıksız olarak bir mahalli tahsis eden veya böyle bir eserin temsilinde vazife veya rol alan kimse, yardımcı olarak cezalandırılır.

Bir tüzel kişinin işleri çevrilirken 71, 72ve 73 üncü maddelerde sayılan suçlardan biri işlenirse masraf veya para cezasından tüzel kişi diğer suçlularla birlikte müteselsilen mesuldür.

Ceza kanununun 64, 65, 66ve 67nci maddelerinin hükümleri mahfuzdur.

III-Kovuşturma

Madde 75:

71, 72 ve 73'üncü maddelerde sayılan suçlardan dolayı kovuşturma şikayete bağlıdır.

(Değişiklik:1. 11. 1983-2936/14md.)

Tecavüze maruz kalan kimseden başka şikayete salahiyetli olanlar şunlardır:

1) 71'inci maddenin dört numaralı bendinde belirtilen hallerde 35 inci madde gereğince kaynak gösterme mükellefiyetine aykırı fiiller söz konusu ise, Milli Eğitim ve Kültür Bakanlıkları veya tecavüz eden yahut tecavüze maruz kalan kimsenin mensup olduğu meslek birliği;

2) 71'inci maddenin dört numaralı bendinde belirtilen hallerde 36 ncı madde gereğince kaynak gösterme mükellefiyetine aykırı fiiller söz konusu ise, Kültür Bakanlığı ile Basın-Yayın Genel Müdürlüğü ve Türk basınıni temsil eden kurumlar.

Ceza davasının, fiilen icrasından itibaren bir yıl içinde açılması gerekir.

Bu kanunun şümulüne giren suçlara mütaallik işler Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 423'üncü maddesine giren acele işlerdendir.

C) Çeşitli hükümler

I-Görev

Madde 76:

Bu kanunun tanzim ettiği hukuki münasebetlerden doğan davalarda, dava olunan şeyin miktarına ve kanunda gösterilen cezanın derecesine bakılmaksızın görevli merci asli mahkemesidir.

Şahsi dava açılmışsa Ceza Mahkemeleri Usulü Kanununun 358 inci maddesi uygulanır. Ceza davasıyla birlikte şahsi hak da talep edilmişse beraat halinde, bu ceheetlerin halli için evrak hukuk mahkemesine re'sen havale olunur.

II-İhtiyati Tedbirler

Madde 77:

Esaslı bir zararın veya ani bir tehlikenin yahut emri vakilerin önlenmesi için yahut diğer her hangi bir sebepten dolayı zaruri ve bu husus da ileri sürülen iddialar da kuvvet ve muhtemel görülürse mahkeme, bu kanunla tanınmış olan hakları ihlal veya tehlide maruz kalan kimsenin talebi üzerine, davanın açılmasından önce veya sonra diğer tarafa bir işin yapılmasına veya yapılmamasına emredileceği gibi bir eserin çoğaltılmış nüshalarının veya hasren onu imale yarayan kalıp ve buna benzer sair çoğaltma vasıtalarının ihtiyati tedbir yolu ile geçici olarak zaptına kadar verebilir. Kararda emre muhalefetin İcra ve İflas Kanununun 343'üncü maddesindeki cezai neticeleri doğuracağı tasrih edilir.

III-Hükmün İlanı

Madde 78:

67'nci maddenin ikinci fıkrasında yazılı halden maada, haklı olan taraf, muhit bir sebep veya menfaati varsa, masrafı diğer tarafa ait olmak üzere, kesinleşmiş olan kararın gazete veya buna benzer vasıtalarla tamamen veya hulasa olarak ilan edilmesini talep etmek hakkına haizdir.

İlanın şekil vemuhtevası kararda tespit edilir.

İlan hakkı, hükmün kesinleşmesinden itibaren üç ay içinde kullanılmazsa düşer.

IV-Zabit, Müsadere ve İmha

Madde 79:

Bu kanun hükümlerine göre imali veya yayımı cezayı mucip olan çoğaltılmış nüshalarla bunları çoğaltmaya yarayan kalıp ve buna benzer vasıtaların zabit, müsadere ve imhasında Ceza Kanununun 36ncı maddesi hükümleriyle Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 392, 393 ve 394'üncü maddeleri uygulanır.

Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu

Çeşitli Hükümler:

A) Komtu Haklar ve Tecavüzün Önlenmesi

I-Eser sahibinin hakların komşu haklar

Madde 80:

(Değişiklik:7.6.1995-4110/26)

Eser sahibinin maddi ve manevi haklarına halel getirmemek şartıyla, fikir ve sanat eserlerini özgün bir biçimde icra eden, yorumlayan, icracı sanatçılarla bir icrayı yada sesleri ilk defa tespit eden sestayıyıcısı yapımcıları ve Radyo-Televizyon kuruluşlarının, eser sahibinin haklarına komşu hakları vardır.

Bir icracı sanatçının icrasını tespit etme, bu tespiti çoğaltma, kiralama, icranın telli-telsiz her türlü araçla yayımlanması yada temsili suretiyle faydalanma hakkı münhasıran icracı sanatçıya aittir ve icracı sanatçının yazılı izni gereklidir. İcra sanatçılar bu haklarını uygun bir bedel karşılığında sözleşmeyle yapımcıya devredebilirler.

Temsil, bir orkestra, koro veya tiyatro gurubu tarafından icra edilirse, yalnız şefin izni yeterlidir.

Sanatkar veya gurup; okuma, icra veya temsil için bir müteşebbis tarafından tutulmuş ise, müteşebbisinde izninin alınması gereklidir.

Bir kaydın doğrudan doğruya yada dolaylı olarak çoğaltılması, kiralınması, telli-telsiz her türlü araçla yayınlanması yada kamuya açık yerlerde temsili suretiyle o kayıttan faydalanma hakkı münhasıran yapımcıya aittir ve yapımcının yazılı izni gereklidir.

Radyo-Televizyon kuruluşlarının yazılı izni olmaksızın, hiçbir kişi veya kuruluş, yapılan yayımların bütününe veya bir kısmını çoğaltamaz, telli-telsiz her türlü araçla tekrar yayımlayamaz, girişi ücrete tabi yerlerde gösteremez.

Aşağıda belirtilen hallerde komşu hak sahibinin yazılı izni gereklidir.

1.Fikir ve sanat eserlerinin kamu düzeni, eğitim-öğretim, bilimsel araştırma veya röportaj amacıyla ve kazanç amacı güdülmeksizin icra edilmesi ve kamuya arzı,

2.Fikir ve sanat eserleriyle Radyo-Televizyon programlarının yayımlanma ve kar amacı güdülmeksizin şahsen kullanmaya mahsus çoğaltılması,

3.Radyo-Televizyon kuruluşlarının kendi olanaklarıyla kendi yayınları için yaptıkları geçici tespitler,

4.Bu kanunun 30 uncu, 32 inci, 34 üncü, 35 inci, 43 üncü, 46ıncı ve 47nci maddelerinde belirtilen haller.

Ancak bu uygulama, hak sahibinin meşru menfaatlerine haklı bir sebep olmadan zarar veremez yada eserden normal yararlanmaya aykırı olamaz.

Sanatçılar, koro ve orkestralarda şef ve solistler, tiyatro gruplarında şeflik eden veya başrol alan aktörler işaret, resim ve ses nakline yarayan vasıtalarda adlarının belirtilmesini isteyebilirler.

Komtu hak sahipleri de eser sahipleri gibitecavüzün ref'i, tecavüzün men'i ve tazminat davası haklarından faydalanabilirler.

Bu maddede belirtilen yazılı izni almadan bir komşu hak sahibinin haklarına tecavüz edenler hakkında üç aydan bir yıla kadar hapis, 300 milyon liradan 600 milyon liraya kadar ağır para cezasına hükmolunur.

II-Fikri haklara tecavüzün önlenmesi:

Madde 81:

(Değişiklik :7.6.1995-4110/27)

Bir eserin çoğaltılı bilmesi için basımevi, yapımevi veya dolum tesisine, eser sahibi veya hak sahibi noter tasdikli ve 52 inci maddeye uygun sözleşme veya yetki belgesiyle kanıtlanması gerekir. Eseri çoğaltanlar Maliye Bakanlığında, tasdikli sipariş fişi ve irsaliyesi doldurmak ve bunları fatura ile göstermek zorundadır.

Sürelili olmayan yayınlara, Kültür Bakanlığında alınacak bandrolün yapıştırılması zorunludur. Bandrol alabilmek için birinci fıkrada sayılan belgelerin ibrazı gerekir. Bu ibraz üzerine, başka bir işleme gerek olmaksızın on beş gün içinde bandrol verilir. Belge alınmasıyla ilgili esas ve usüller, Kültür Bakanlığınca hazırlanacak yönetmelikle belirlenir.

Fikir ve sanat eserleri sahiplerinin, hak sahiplerinin mali veya komşu haklarının hak sahibi dışındaki kişiler tarafından izinsiz olarak kullanılması halinde, eser ve mali hak sahiplerinin yada yetkili Meslek Birliğinin başvurusu üzerine, tecavüzün gerçekleştiği veya sonuçlarının meydana geldiği yerin Cumhuriyet Başsavcılığı, yetkili yargıçtan usulsüz çoğaltılmış yada temsil edilmiş eser nüshalarının toplatılmasını ve bu konuda kullanılan teknik araçların mühürlenmesini talep edebilir.

Gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Cumhuriyet Başsavcısı, üç gün içinde yetkili yargıcın onayına sunulmak üzere toplatma ve mühürleme kararını resen verebilir.

Hak sahipleri haklarını kanıtlayan belgelerle birlikte, suçun dava zaman aşımı süresi içinde kalmak koşulu ile tecavüzü ve faili öğrendikleri tarihten itibaren altı ay içinde Cumhuriyet Başsavcılığına başvuruda bulunabilirler. Bu suçla ilgili olarak 3005 sayılı Meşhud Suçların Muhakeme Usulü Kanunu hükümleri uygulanır.

Bu maddede belirtilen yazılı izinleri ve bandrolü almadan işaret, resim ve ses tekrarına yarayan alet veya yöntemlerle eserleri çoğaltan veya yayanlar hakkında, üç aydan bir yıla kadar hapis ve 300 milyon liradan 600 milyon liraya kadar ağır para cezasına hükmolunur.

III-Komşu hakların kapsamı ve süreleri:

Madde 82:

(Değişiklik:7.6.1995-4110/28)

Bu kanunun icracı sanatçılarla ilgili hükümleri;

1.Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olan

2.Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmakla birlikte;icraların, Türkiye Cumhuriyeti sınırları için de gerçekleştirilen bu Kanun hükümlerinin uygulandığı ses taşıyıcılarına dahil edilen ve bir ses taşıyıcısına tespit edilmemiş ancak bu Kanun hükümlerinin uygulandığı Radyo-Televizyon yayınlarıyla yayınlanan, icracı sanatçılara uygulanır.

Bu kanunun ses taşıyıcıları ile ilgili hükümleri;

1.Yapımcıları Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olan,

2.Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde bulunan, ses taşıyıcılarına uygulanır.

Bu Kanunun Radyo-Televizyon yayınlarıyla ilgili hükümleri;

1.Merkezleri Türkiye-Cumhuriyeti sınırları içinde olan,

2.Türkiye-Cumhuriyeti sınırları içinde yansıtıcı ile yayınlanan, Radyo-Televizyon programlarına uygundur.

B kanunun komşu haklarla ilgili hükümlerin, Türkiye Cumhuriyetinin taraf olduğu bir uluslararası anlaşma hükümlerine göre korunan icracı sanatçılara, yapımcılara ve Radyo – Televizyon kuruluşlarına da uygulanır.

İcra sanatçıların hakları, icranın tespitinin ilk yayınlandığı tarihten başlayarak, 70 yıl devam eder. İcra yayınlanmamışsa bu süre, icranın ilk aleniyet kazanmasıyla başlar.

Yapımcıların hakları, ses taşıyıcıların ilk yayınlandığı tarihten başlayarak 70 yıl devam eder.

Radyo-Televizyon kuruluşların hakları, programın ilk yayınlandığı tarihten başlayarak 70 yıl devam eder.

B) Haksız rekabet

I-Ad ve alametler

Madde 83:

Bir eserin ad ve alametleriyle çoğaltılmış nüshaların şekilleri, iltibasa meydan verecek surette diğer bir eserde veya çoğaltılmış nüshalarında kullanılamaz.

1 fıkra hükmü umumen kullanılan ve ayırt edici bir vasfı bulunmayan ad, alamet ve dış şekiller hakkında uygulanmaz.

Bu maddenin uygulanması kanunun birinci, ikinci ve üçüncü bölümlerindeki şartların tahakkukuna bağlı değildir.

Basın kanununun 14 üncü maddesinin mevkuatları hakkındaki hükmü mahfuzdur.

Tecavüz eden tacir olmasa bile, birinci fıkra hükmüne aykırı hareket edenler hakkında kasız rekabeti mütaallik hükümler uygulanır.

II-İşaret, resim ve ses

Madde 84:

Bir işareti, resmi ve sesi, bunların nakle yarayan bir alet üzerine tespit eden veya ticari maksatla haklı olarak çoğaltan yahut yayan kimse, aynı işareti, resmin veya sesin üçüncü bir kişi tarafından aynı vasıttan faydalanmak suretiyle çoğaltılmasını veya yayınlanmasını men edebilir.

Tecavüz eden tacir olmasa bile birinci fıkra hükmüne aykırı hareket edenler hakkında haksız rekabete mütaallik hükümler uygulanır.

Eser mahiyetinde olmayan her nevi fotoğraflar benzer usullerle tespit edilen resimler ve sinema mahsülleri hakkında da bu madde hükmü uygulanır.

C) Mektuplar:

Madde 85:

Eser mahiyetinde olması bile mektup, hatıra ve buna benzer yazılar yazanların ve bunlar ölmüş ise 19 uncu maddenin birinci fıkrasında yazılı kimselerin muvafakatı olmadan yayınlanamaz. Meğer ki yazarın ölümünden itibaren on yıl geç bulunsun.

Mektuplar birinci fıkradaki şartlardan başka muatap veya muatap ölmüş ise on dokuz uncu maddenin in birinci fıkrasında yazı kimselerin muvafakati olmadan yayınlanamaz;meğer ki muatabın bölümünden itibaren on yıl geçmiş bulunsun.

Yukarıdaki hükümlere aykırı hareket edenler hakkında borçlar kanununun 49 uncu maddesi ve ceza kanununun 197ve 199 uncu maddeleri hükümleri uygulanır.

Birinci ve ikinci fıkra hükümlerine göre yayımı caiz olduğu hallerde madeni kanununun 24 üncü maddesi hükmü mahfuzdur.

D)Resim Portreler

I-Genel olarak

Madde 86:

Eser mahiyetin de olmasalar bile, resim ve portreler tasvir edilenin, tasvir edilen ölmüş ise 19 uncu maddenin birinci fıkrasında sayılanların muvafakati olmadan tasvir edilenin ölümünden 10 yıl geçmedikçe teshir veya diğer suretle umuma arz edilemez.

Birinci fıkradaki muvafakatin alınması;

1.Memleketin siyasi ve içtimai hayatında rol oynayan kimselerin resimleri;

2.Tasvir edilen kimselerin iştirak ettiği geçit resmi veya resmi tören yahut genel toplantıları gösteren resimler;

3.Günlük hadiselerin müteallik resimlere radyo ve film haberleri;için şart değildir.

Birinci fıkra hükmüne aykırı hareket edenler hakkında borçlar kanununun 49 uncu maddesi ile Türk ceza kanununun 197 ve199 uncu maddelerin hükümleri uygulanır.

Birinci ve ikinci fıkra hükümlerine göre yayımın caiz olduğu hallerde ve medeni kanununun 24 üncü maddenin hükmü mahfuzdur.

II-İstisnalar

Madde 87:

Aksi kararlaşmamış ise, bir kimsenin sipariş üzerine yapılan resim veya portresinden sipariş veren veya tasvir edilen veyahut bunların mirasçıları fotoğraf aldırabilir.

Bu hüküm baskı usulü ile yapılan portre ve resimler hakkında cari değildir. Şu kadar ki bu suretle vücuda getirilen resimle portrelerin 1.fıkırada sayılanlar için tedariki mümkün olmaz veya nispeten büyük güçlüğü mucip olursa bunlarında fotoğrafları aldırılabilir.

E)Kanunlar İhtilafı

Madde 88:

Bu kanun hükümleri:

1.Eser sahibinin vatandaşlığı gözetilmeksizin Türkiye deilk defa umuma arz edilen ve Türkiye de bulunup da henüz umuma arz edilmemiş olan bütün eserlerle Türkiye de bulunan bütün mektup ve resimlere;

2.Türk vatandaşlarının henüz umuma arz edilmemiş yahut ilk defa Türkiye dışında umuma arz edilmiş bütün eserlerine;

3.Türkiye Cumhuriyetinin bağlı bulunduğu milletler arası bir anlaşmada uygun hükümler bulunmak şartıyla yabancıların henüz umuma arz edilmemiş veya ilk defa Türkiye dışında umuma arz edilmit bütün eserlerine;

uygulanır.

Eser sahibinin mensup bulunduğu devletin, Türk eser sahibinin haklarını kafi derecede koruması veya milletler arası anlaşmanın yabancı eser sahiplerine tarif eden hususlarda istisna ve tahdiklere cevapsız vermesi hallerinde bakanlar kurulunca bu maddenin birinci ve üçüncü bentleri hükümlerinden istisnalar yapılması kararlaştırılabilir.

Ek madde 1-(1.11.1983-2936 sayılı kanununun 18 inci maddesi hükmü olup ek maddeye çevrilerek teselsül için numaralandırılmıştır.)

Bu kanuna göre çıkarılacak tüzük ve yönetmelikler altı ay içinde hazırlanır ve resmi gazetede yayınlanır.

Ek madde 2-(7.6.1995-4110/29)

Bu kanundaki koruma süreleri komşu haklar, sinema eserleri, bilgisayar programları ve veri tabanları bakımından kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra alenileşen eserlerin, işlenmeleri ve mahsulleri uygulanır. Bu kanunun sinema eseri sahipliği ile ilgili hükümleri, bu kanunun yürürlüğe girmesinden sonra yapımına başlanan sinema eserleri uygulanır.

Ek Madde 3-(7.6.1995-4110/30)

Komtu Haklara ilişkin uygulamalar hakkındaki esaslar, kanun yürürlüğü girdiği tarihten itibaren altı ay içerisinde çıkarılacak yönetmeliklerle belirlenir.

F) Geçici hükümler

I-İntikal hükümleri

1. Genel olarak

Geçici madde 1:

Aşağıdaki maddelerde aksi bir tayin edilmemiş ise bu kanun hükümleri, yürürlükten önce ilk defa memleket içinde umuma arz yahut sicile kayıt edilmiş eserlere de uygulanır. Eser veya mahsulün 8 Mayıs 1326 tarihli Hakkı Telif Kanunu hükümlerine dahil olup olmaması durumu değiştirmez.

Bu kanunun yürürlüğe girmesinden önce alenileşmiş eserlere müteallik koruma süreleri bu kanuna göre hesap edilir. Mevzuat ve sözleşmelerde kullanılan hakkı telif, telif hakları, edebi mülkiyet, güzel sanatlar mülkiyeti ve buna benzer tabilerden bu kanunun benzer hallerde tanıdığı hak ve yetkiler anlaşılır.

Bu kanunun yürürlüğe girmesinden önce eser üzerindeki haklar veya bunların kullanılışı tamamen veya kısmen başka birine bırakılmışsa bu kanunla eser sahibine tanınan yeni ve daha geniş hak ve yetkilerde devredilmiş sayılmaz. Aynı hüküm koruma süresini eskisine nispetle daha uzun olmasını haline veya eski kanunun korumadığı eser ve mahsüllere de uygulanır.

2. Mükteset hakların korunması

Geçici madde 2:

Eski kanundaki süreler daha uzunsa bu kanun yayımlanmasından önce yayınlanan eserler hakkında o süreler cereyan eder.

Bu kanunun yayımlanmasından önce bir eserin haklı olarak yapılan bir tercüme veya işlenmesi yayınlanmış ise tercüme eden veya işleyen eski kanun hükümlerine göre iktisap ettiği hak ve yetkileri hanel gelmez.

Eski kanun hükümlerine göre caiz olup da bu kanunla men edilen bir tercümenin yayınlanması bu kanunun yürürlüğe girmesi tarihinden evvel başlanılmış bulunursa, yayımlanma tamamlanabilir. Şu kadar ki bu yayımlanma müddeti bir seneyi geçemez. Aynı hüküm umumi mahallerde temsil edilmek üzere bu nevi temsil müesseselerine teslim edilen tercüme eserler hakkında da tatbik edilir.

Eski kanunun hükümlerine göre caiz olup ta bu kanunla men edilen bir çoğaltmaya, bu kanunun yayımlanması tarihinde başlanılmış bulunursa çoğaltılma tamamlanabilir ve çoğaltılmış nüshalar yayımlanabilir.

Bu kanunun yürürlüğe girmesi zamanında mevcut olup da eski kanun hükümlerine göre çoğaltılması caiz olan nüshaların yayımlanmasına devam edilebilir. Aynı hüküm, işaret resim ve ses nakline yarayan aletlerle güzel sanat eserlerinin çoğaltılmasına yarayan kalıp ve buna benzer vasıtalar hakkında da uygulanır.

Yukarıdaki fıkranın tanıdığı yetkiyi kullanmak isteyen kimse kanun yürürlüğe girmesinden itibaren 6 ay içinde bu nüsha ve aletlerin yetkili makama bildirerek mühürletmeye mecburdur. Gerekirse teferruat bir yönetmelikle tayin olunabilir.

Geçici Madde 3:

(Ek:1.11.1983-2936/17md.)

Meslek birliklerinin federasyonu ilk genel kurul toplantılarını yapmaları için tüzükte öngörülen üye sayısını tamamlayıp, seçimlerin yapılınca kadar mecburi organların

başkan ve üyelerin yukarıdaki Kültür Bakanlığının nerisi zerine, Bakanlar Kurulu kararı ile belirlenir.

Bakanlar Kurulu kararnamesine göre çıkarılacak ücret tarifesi gereğince, yetki belgesiyle meslek birliğine devredilen eserler için demeler hak sahibine dağıtılmak üzere ilgili meslek birliğine diğer hallerde meslek doğrudan mali hak sahiplerine yapılır. Bu demeler Türkiye Radyo-Televizyon Kurumunca en geç 31.12.1985 tarihine kadar yerine getirilir.

Meslek birliği, Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu tarafından verilen bordo üzerinden kendi hisselerini mahsup ederek, bakiyesini kendisine yapılan ödemeyi takip eden 2 yıl içinde yesi olan hak sahiplerine der.

İki yıl içinde üyelerce talep olunmayan ücretler 44 üncü maddeye göre Kültür Bakanlığı adına bir milli bankada açılacak özel hesaba yatırılır.

Geçici Madde 5:

(Ek:6.7.1995-4110/31md.)

Bu Kanunun yürürlüğe girmesinden önce kurulmuş olan meslek birlikleri tip statülerin yayımından itibaren bir yıl içinde Kültür Bakanlığının gözetiminde Kanunun ilgili hükümleri ve tip statü ilkeleri doğrultusunda yeni meslek birliklerine dönüştürülürler ve bu süre içinde yapacakları genel kurul toplantısı ile yeni organlarını oluştururlar.

Birinci fıkra hükümlerine uymayan meslek birlikleri, birinci yılın sonunda kendiliğinden dağılmış sayılır.

II-Kaldırılan Hükümler

Madde 89:

8 Mayıs 1326 tarihli Hakkı Telif Kanunuyla diğer kanunların bu kanuna aykırı hükümleri kaldırılmıştır.

G) Son hükümler

I-Kanunun Yürürlüğe girmesi

Madde 90:

Bu kanunun 42 ve 43 üncü maddeleri hükümleri kanunun yayımı tarihinden itibaren diğer hükümleri 1 Ocak 1952 tarihinde yürürlüğe girer.

II-Kanunun Yürütülmesine memur Makam

Madde 91:

Bu kanunun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.